

N gegn Finnlandi

Dómur frá 26. júlí 2005

Mál nr. 38885/02

3. gr. Bann við pyndingum

8. gr. Friðhelgi einkalífs og fjölskyldu

Hælisleitendur. Brottvísun úr landi.

1. Málsatvik

Kærandi kemur frá Kongó (áður Zaire). Hann kom til Finnlands þann 20. júlí 1998 og óskaði eftir pólitísku hæli á þeim forsendum að hann hefði þjónað í sérsveit sem bar ábyrgð á vernd fyrrverandi forseta landsins, Mobutu, fjölskyldu hans og eignum. Hann hefði verið njósnari og uppljóstrari í sérsveitinni og heyrt beint undir háttsetta menn sem unnu náið með fyrrverandi forseta. Taldi kærandi líf sitt í hættu þar sem stjórn Kabila forseta, sem tók við af stjórn Motubu árið 1997, bæri ábyrgð á morðum á fyrrverandi starfsmönnum Mobutu. Þá væri kærandi einnig af sama ættbálki og Mobutu.

Árið 1999 kynntist kærandi öðrum hælisleitanda, E, og bjuggu þau saman þar til henni var vísað úr landi 22. febrúar 2000. E kom síðar aftur til Finnlands og eignuðust hún og kærandi son saman í janúar 2003.

Á árinu 2001 urðu breytingar á stjórn Kongó og batnaði ástandið í landinu eftir það. Þann 6. mars 2001 vísuðu innflytjendayfirvöld kæranda úr landi til Kongó á þeim grundvelli að ósamræmi væri í frásögn hans, hann hefði ekki getað sannað á sér deili og að þótt honum væri vísað úr landi ætti hann ekki á hættu meðferð sem væri andstæð 3. gr sáttmálans. Kærandi vísaði ákvörðuninni til stjórnarsýsludómstóls en hún var staðfest þann 20. júní 2002. Kærandi fór hins vegar ekki úr landi þar sem stjórnvöld í Finnlandi ákváðu þann 5. nóvember 2002 að flytja hann ekki úr landi fyrr en Mannréttindadómstóll Evrópu hefði fjallað um kæru hans, en dómstóllinn óskaði eftir þessu á grundvelli 39. gr. reglna hans um bráðabirgðaaðgerðir.

Kærandi áfrýjaði til æðri dómstóls en þann 4. mars 2003 var brottvísun hans úr landi staðfest þar sem hann gæti ekki sannað á sér deili og uppruna né gert grein fyrir ferðum sínum áður en hann kom til Finnlands, auk þess sem fjölskyldulíf hans væri ekki þannig vaxið að það félli undir vernd 8. gr. sáttmálans þar sem hvorki hann né E, barnsmóðir hans, hefðu gilt búsetuleyfi í Finnlandi eða önnur tengsl við landið.

Þann 17. júní 2003 staðfesti undirréttur á neitun yfirvalda á beiðni E um hæli eða búsetuleyfi á grundvelli mannúðarástæðna. Þann 16. júlí 2003 var E og börnum hennar þremur vísað úr landi. E er hins vegar enn í Finnlandi og bíður niðurstöðu áfrýjunardómstóls í máli sínu.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólum

Kæran

Kærandi taldi að hann í ljósi bakgrunns síns og tengsla við fyrrum forseta Kongó myndi hann þurfa að þola ómannúðlega meðferð samkvæmt 3. gr. sáttmálans yrði honum vísað úr landi til Kongó. Þá taldi hann að brottvísun sín myndi brjóta á rétti hans til friðhelgi einkalífs og fjölskyldu samkvæmt 8. gr. sáttmálans þar sem fjölskylda hans byggi í Finnlandi.

Niðurstaða

Um 3. gr. Dómstóllinn taldi að þar sem átta ár voru síðan kærandi yfirgaf Kongó væri ekki hægt að útiloka að áhugi stjórnvalda á að taka hann í varðhald og/eða láta hann sæta illri meðferð hefði minnkað með tímanum. Þá hefðu orðið stjórnarskipti í Kongó árið 2001. Var talið hafa þýðingu við mat málsins að kærandi hafði hvorki verið í beinum tengslum við Mobutu forseta, né gegnt háttsettri stöðu í her hans, þótt ekki réðust úrslit málsins af því einu. Dómstóllinn tók fram að aðrir þættir, svo sem etni eða tengsl við áhrifamikil fólk, gætu einnig haft þýðingu við mat á þeirri hættu sem viðkomandi væri í ef honum yrði vísað úr landi. Þrátt fyrir að töluverður fjöldi af stuðningsmönnum

Mobutu hefði snúið til Kongó af frjálsum vilja á síðastliðnum árum taldi dómstóllinn að það hefði ekki úrslitaáhrif þegar metin væri sú hættu sem að kæranda stafaði við endurkomu til Kongó.

Dómstóllinn taldi vega þungt að kærandi hafði verið njósnari og uppljóstrari fyrir forsetann og hafði svarað beint til háttsettra yfirmanna sem störfuðu náíð með forsetanum. Vegna þeirra starfa sinna taldi dómstóllinn að kærandi gæti enn átt umtalsverða hættu á því að verða fyrir meðferð sem andstæð væri 3. gr. sáttmálans væri honum nú gert að snúa aftur til Kongó. Dómstóllinn tók fram að hættan á illri meðferð stafaði ekki aðeins frá núverandi stjórnvöldum heldur einnig frá ættingjum andstæðinga fyrirverandi forseta sem nú kynnu að leita hefnda vegna fyrri starfa kæranda í þágu hans.

Mannréttindadómstóllinn tók skýrslur af kæranda, E, öðrum hælisleitanda frá Kongó og starfsmanni finnskra innflytjendayfirvalda. Dómstóllinn taldi að heildstætt mat sönnunargagna staðfesti frásögn kæranda af störfum hans í þágu fyrirverandi forseta landsins og ljóst að hann hefði tekið þátt í aðgerðum þar sem andstæðingar fyrirverandi forseta voru áreitir, þeim haldið og þeir jafnvel teknir af lífi. Taldi dómstóllinn því að aðstæður hans kynnu að vera verri en flestra annarra fyrirverandi stuðningsmanna Mobutu og að ekki væri víst að yfirvöld í Kongó gætu eða vildu vernda kæranda. Þá taldi dómstóllinn ekki hægt að útiloka, að sú fjölmiðlaumfjöllun sem mál kæranda hafði fengið í Finnlandi, kynni að vekja upp óskir um hefnd meðal ættingja þeirra sem orðið hefðu fyrir aðgerðum sem kærandi átti hlut að á meðan hann var í þjónustu Mobutu.

Með vísan til framangreinds taldi dómstóllinn að sýnt hefði verið fram á það með fullnægjandi hætti að kæranda gæti átt á hættu meðferð sem bryti gegn 3. gr. sáttmálans yrði honum nú vísað úr landi til Kongó. Taldi dómstóllinn því að fullnusta ákvörðunar þess efnis myndi brjóta gegn 3. gr. sáttmálans á meðan sú hættu væri fyrir hendi.

Um 8. gr. Að virtri niðurstöðu sinni um 3. gr. sáttmálans taldi dómstóllinn ekki rísa nein sérstök álitæfni samkvæmt 8. gr. sáttmálans.

Dómstóllinn taldi að niðurstaða málsins fæli í sér fullnægjandi bætur fyrir kæranda í skilningi 41. gr. sáttmálans.

Einn dómari skilaði séráliti.